

De e-krant

Onafhankelijke elektronische krant voor Nederlandstaligen in Israël
Verschijnt als er nieuws is en alleen per e-mail: ekrant@actcom.net.il

1ste jrg. Nr. 3 – 27 juni 2007 – 11 tamoez 5676

De e-krant plaatst informatieve artikelen, die inzicht geven in de Nederlandse gemeenschap in Israël en voldoen aan de gangbare regels van de journalistieke ethiek. Het belangrijkste doel van de e-krant is om zonder bevoordeling of discriminatie van welke groep dan ook voor iedereen meer openheid binnen de gemeenschap te scheppen.

Redactie: Chaya Brasz (eindred.)

Dr. Minny Mock-Degen

Dit speciale nummer van de e-krant is volledig gewijd aan onderwerpen die te maken hebben met de bestuurscultuur binnen de Nederlandse gemeenschap in Israël.

In dit nummer:

1. Motie tegen kandidaat-voorzitter IOH...1
2. Stemrecht voor allen...3
3. Platform – waarheen?...4
4. Platform Israël: het bestuur op een rijtje...5
5. SPI beperkt aantal leden SCMI-bestuur...5
6. Centraal Nederlands Overleg in oprichting...7
7. Aangevraagd en geweigerd...8

Motie tegen kandidaat-voorzitter IOH

Op 1 juli kiest de Algemene Vergadering van de Irgoen Olei Holland een nieuwe voorzitter. ‘Kiezen’ is misschien wel een wat groot woord, want er is maar één kandidaat, Henoeh Wajsberg uit de mosjav Rakefet in Galilea, waar de vergadering dus voor of tegen kan stemmen. Als het ‘nee’ wordt zal er waarschijnlijk zoiets moeten komen als een interim-voorzitter, totdat een andere geschikte kandidaat is gevonden.

Na mislukte pogingen van een aantal mensen om al vóór de AV een alternatieve kandidaat te vinden voor het voorzitterschap, initieerde Ro Wiener-Kleinkramer (Even-Jehoeda) een motie tegen de kandidatuur van Wajsberg. Deze motie Wiener-Kleinkramer roept de leden van de Irgoen Olei Holland op om hun stem uit te brengen tegen het voorzitterschap van Wajsberg. De actie is heel uitdrukkelijk niet tegen de heer Wajsberg persoonlijk gericht, maar wel tegen de belangenverstrengeling van de functies, die hij bekleedt:

“Als pleitbezorger voor het Nederlands Informatiekantoor te Jeruzalem (WUV), dat juridisch valt onder het Ministerie van Buitenlandse Zaken, werkt de heer Wajsberg voor en

wordt hij dus betaald door de Nederlandse overheid. In die taak heeft hij toegang tot zeer vertrouwelijke – gevoelige en persoonlijke – informatie over veel Nederlanders hier in Israël (weliswaar met geheimhoudingsplicht). Verder is hij voorzitter van het Keren Mejoechedet (opnieuw gevoelige informatie inhoudend met geheimhoudingsplicht), is bestuurslid van NINI-emz (organisatie voor extra-murale zorg voor bejaarden), bestuurslid van de Stichting Platform Israël en...?? Al deze functies tezamen, maar vooral het pleitbezorgerschap, maken ons zeer ongerust over de toekomst van de IOH. De onafhankelijke positie, die een voorzitter heeft in te nemen, kan en mag niet worden vervuld door iemand die feitelijk in dienst is van de Nederlandse overheid en die toegang heeft tot vertrouwelijke informatie over de leden van de IOH.”

De redactie van de e-krant wendde zich tot de heer Wajsberg voor commentaar. Hij wenste daar echter van af te zien en verwees naar een brief van het Dagelijks Bestuur van de Irgoen Olei Holland, die inderdaad kort daarna, ondertekend door de huidige voorzitter Albert de Vries, aan alle leden van de Irgoen Olei Holland werd gestuurd. De Vries roept daarin de leden van de Irgoen Olei Holland op om gebruik te maken van hun democratische rechten en deel te nemen aan de Algemene Vergadering op 1 juli. Hij betreurt het dat er een ‘mail’ tegen de kandidatuur van Wajsberg de ronde doet en wijst er op dat de heer Wajsberg zich de afgelopen twee jaar als vice-voorzitter zeer verdienstelijk heeft gemaakt voor de gemeenschap. Hij schrijft:

“Met een onderbreking van één jaar, is Henoch de afgelopen 6 jaar lid geweest van het Hoofdbestuur van de

IOH. In dezelfde tijd heeft hij ook de functie van Pleitbezorger Wuv/Wubo vervuld. Het is mij niet bekend, dat de ene bezigheid de andere heeft belemmerd. In de twee jaar, dat ik met Henoch heb samengewerkt, heb ik nooit geconstateerd, dat er enige vermenging van verantwoordelijkheden en bevoegdheden zou zijn geweest. Als afgevaardigde van het Hoofdbestuur van de IOH is Henoch lid van diverse commissies en is hij actief in andere organisaties; hij maakt zich in het bijzonder sterk voor sociale aspecten in en om onze organisatie.”

De Vries waarschuwt de IOH-leden voorts voor een niet nader omschreven en daardoor des te afschrikwekkender gevaar: *“Ik vrees dat de mail die in omloop is en die wellicht ook u bereikt heeft, niet geheel vrij is van gerichte eigen interesses van de schrijver(s).”* Wat zou hij daar nu mee bedoelen? Ro Wiener: *“Geen idee! Ik heb geen enkele geheime agenda, noch ‘gerichte eigen interesses’. Iedereen kan zich hierna afvragen wat dan wel de ‘eigen interesses’ zouden kunnen zijn van leden van de Irgoen Olei Holland, die gewoon van hun democratisch recht gebruik maken om niet een ‘mail’, maar een motie in te dienen. Dit soort verkapte beschuldigingen van de voorzitter brengt polarisatie teweeg. De functie van een voorzitter bestaat uit het samenvoegen van mensen en niet het tegen elkaar opstoken op basis van ‘vermeende’ beschuldigingen en vage verdachtmakingen. Trouwens... Mag een voorzitter van de IOH eigenlijk wel van de communicatiekanalen van onze vereniging gebruikmaken om kritische leden op deze manier tegenover alle andere leden verdacht te maken? Op zijn minst had de IOH de tekst van de motie dan toch ook via diezelfde kanalen moeten circuleren! De IOH is van ONS en niet van de heer De Vries alleen!”* [Red]

Stemrecht voor allen!

Vanaf mijn alia in februari 1968, dus al bijna 40 jaar, ben ik lid van de Irgoen Olei Holland. Geen enkele keer heb ik mijn recht kunnen uitoefenen om mijn stem uit te brengen op een kandidaat voor het voorzitterschap van de IOH.

Jammer genoeg houdt de IOH immers geen rekening met:

1. Werkende leden, vrouwen en mannen, die niet even vrij kunnen nemen om de Algemene Vergadering van de IOH bij te wonen in Tel Aviv;
2. Leden met kleine kinderen die een babysitter moeten nemen om op de AV te kunnen komen;
3. Oudere leden die niet meer zo goed ter been zijn, of zelfs bedlegerig;
4. Leden, die in de periferie wonen, d.w.z. niet in Goesj Dan en voor wie de afstand te groot is;
5. Leden, die een lange reis naar Tel Aviv niet kunnen bekostigen.

Als je een IOH-lid bent met een baan en/of met kleine kinderen en/of woonachtig bent in Elat of Kirjat Sjmona, met een kleine beurs en niet zo gezond, dan heb je geen enkele kans om OOIT eens je democratisch kiesrecht binnen de IOH te kunnen uitoefenen. Het is dus weer altijd hetzelfde groepje leden van meestal gepensioneerden of in (semi-) overheidsfuncties of in andere "zachte" sectoren, goed ter been, woonachtig in Goesj Dan en omstreken, dat gebruik kan maken van het stemrecht. Een droevig gevolg van dit alles is, dat de voorzitter altijd wordt gekozen door een heel beperkt groepje van steeds maar weer dezelfde IOH-leden.

Om deze ondemocratische gang van zaken op te heffen, stel ik het volgende voor:

1. Zorg voor stembureaus in de grote steden, zoals in Jeroesjalajim bij het NIK (WUV-kantoor) of in Beth Bart. In Haifa bijvoorbeeld in Beth Joles. Of ook in Beth Juliana. In Beër-Sjeva, Arad en Elat op een centrale plaats – desnoods bij iemand thuis – voor de IOH-leden uit het zuiden, misschien ook zelfs in Modiin voor al die jonge gezinnen daar in de omgeving.
2. Of/en schep de mogelijkheid om per volmacht te kunnen stemmen.
3. Of/en schep de mogelijkheid om elektronisch van huis uit te stemmen.
4. Of/en laat de AV van de IOH elk jaar in een ander district in Israël plaatshebben.

Persoonlijk stemrecht

Een andere ongezonde kwestie is in mijn ogen het zeer anachronistisch besluit van de IOH dat elk echtpaar maar één stem kan uitbrengen. En als nu eens de twee echtgenoten het niet met elkaar eens zijn en de vrouw op de ene en de man op de andere kandidaat wil stemmen? Wat dan? Welke stem is dan doorslaggevend? In de statuten van de IOH staat niets, noch expliciet noch impliciet, zelfs niet met een Rasji-verklaring, over deze merkwaardige kwestie. Het hoort ook niet bij deze tijd en als de Rasjam HaAmoetot (het stichtingenregister) dit aan stichtingen in Israël voorschrijft wordt het tijd voor de Irgoen om er een actie tegen te voeren. We hoeven ons er niet bij neer te leggen!

Hopelijk gaat de nieuw gekozen voorzitter – gekozen dus door een zeer beperkt aantal IOH-leden – samen met het hoofdbestuur deze scheve en zeer ondemocratische kwesties zo spoedig mogelijk oplossen.

Mieke Daniëls-Waterman

Platform – waarheen?

De e-krant heeft het mis! Stichting Platform Israël houdt de deur niet principieel dicht voor nieuwe leden, maar de bestuurders weten niet wat ze willen. Zoals in het vorige nummer van de e-krant wel heel juist werd omschreven, is Platform ontstaan ten tijde van het loskomen van gelden ten behoeve van slachtoffers van de Sjoa. Dit komt ook duidelijk tot uiting in de summier doelstelling van deze stichting.

Binnen afzienbare tijd zal Platform zijn doelen verwezenlijkt zien binnen de beperking van deze officiële doelstellingen. Tenzij er opvallende nieuwe fondsen ter beschikking gaan komen. Dat ligt niet in de verwachtingen, behalve voorzover de Israëlische instanties nu met teruggave van bezit van Sjoa-slachtoffers over de brug gaan komen. In dat geval zal een niet gering deel van deze gelden afvloeien via het Merkaz Haïrgoeniem sjel Nitsolee HaSjoa, en dat geeft weer aan hoe belangrijk het is dat de ex-Nederlanders duidelijk vertegenwoordigd zullen zijn bij dit overkoepelende lichaam.

Na gedane zaken kan Platform dan besluiten tot ontbinding. Een ander en optimistischer scenario zou zijn dat Platform zijn visie op de toekomst uitbreidt en als een werkelijk overkoepelend orgaan gaat functioneren van alle organisaties in Israël, die belangen van Nederlandse oliem – oude en nieuwe – gaat behartigen.

Veel van de discussies over verzoeken tot toelating bij Platform hinken op deze twee gedachten: de engere van de belangen van Sjoa-slachtoffers, tegenover de algemenere belangen van de Nederlandse gemeenschap binnen Israël.

Vooralsnog is Platform eigenlijk een potentiële melkkoe voor Nederlandse verenigingen, via de vermeende verstrengeling met de Stichting Collectieve Marorgelden Israël (SCMI, de verdeler van de marorgelden). En het element van belangen van Sjoa-overlevenden wordt dan wel heel dun bij sommige van deze aanvragen. Om deze redenen moet Platform zich gaan bezinnen op haar toekomstplannen. Ik zou wensen dat er meer doorzichtigheid komt in het functioneren van Platform. Weliswaar worden alle vergaderingen zorgvuldig genotuleerd, maar het zou de gemeenschap ten goede komen als er een elektronisch verslag van de vergaderingen, activiteiten en de beslissingen van Platform ter beschikking staat van geïnteresseerde leden van de gemeenschap. Platform is behalve bij de ingewijden een praktisch onbekend lichaam.

Terwijl Platform juist het potentieel heeft om via de aangesloten leden-verenigingen elke ex-Nederlander in Israël te bereiken. Ook voor kleinere doelgroepen kan Platform betekenis hebben. Al deze vragen zouden in een ruimer verband aan de orde gesteld moeten worden in de gemeenschap van ex-Nederlanders. Ter overpeinzing, en dan actie!

Eldad Kisch

[Nieuw bestuurslid van de Stichting Platform Israël als vertegenwoordiger van het ouderhuis Beth Juliana].

Naschrift van de redactie: De gedachtegang van Eldad Kisch over de toekomst van Platform Israël lijkt ons zeker toe te juichen. Uit de statuten van de SCMI en uit de voorbeelden, die in dit nummer van de e-krant staan, blijkt echter wel degelijk dat Platform actief nieuwe organisaties uit de SPI en uit SCMI weert. Ook die van Sjoa-overlevenden!

Platform Israël: het bestuur op een rijtje

Het bestuur van de Stichting Platform Israël is momenteel het belangrijkste orgaan in de gemeenschap van Nederlanders in Israël. In het vorige nummer van de e-krant meldden wij, dat dit bestuur zich nog nooit aan het publiek had gepresenteerd en dat we hen dientengevolge eigenlijk helemaal niet kennen. Inmiddels kregen wij hierover de ontbrekende informatie. Hieronder dus de tot nu toe onbekende mensen, die de belangen van de gemeenschap behartigen.

Dr. Jacques Richter, voorzitter SPI en tevens vertegenwoordiger in SPI van het bejaardenhuis Beth Joles.

Gidi Peiper, vice-voorzitter SPI en tevens vertegenwoordiger van Elah, psycho-sociale begeleiding.

Albert de Vries / Baroech Bar-Tel, vertegenwoordiging Irgoen Olei Holland. Tevens Dagelijks Bestuur van de SPI.

Eldad Kisch / Sera Sina, vertegenwoordiging van het bejaardenhuis Beth Juliana.

Henoch Wajsberg / Elly Maoz, vertegenwoordiging van NINI-emz, de extra-murale zorg voor thuiswonende bejaarden.

Prof. Chaim Elata, vertegenwoordiging Jad Davids (financieel hulpfonds voor bejaarden), tevens hoofdbestuurslid Center for Research on Dutch Jewry.

Dr. Joel Fishman, vertegenwoordiger van het Center for Research on Dutch Jewry.

Arjeh Themans / Henry Velleman, vertegenwoordiging Stipendiumfonds (studiebeurzen voor ex-Nederlanders en hun nakomelingen).

Jetty Rosner, (bezoldigd) bureauleidster van het kantoor aan de Sderot Jehoedit in Tel Aviv, waar diverse Nederlandse organisaties zijn gevestigd (IOH, SCMI, SPI, NINI-emz).

Shimon de Winter, namens degenen die door de Tweede Wereldoorlog wees zijn geworden (Sinjoi).

Bennie Leezer, financieel adviseur van SPI, tevens financieel directeur van Elah.

[Red.]

Stichting Platform Israël beperkt aantal leden van het SCMI-bestuur dat de marorgelden verdeelt

In het vorige nummer van de e-krant legden wij uit dat de Stichting Collectieve Marorgelden Israël eigenlijk een Nederlandse stichting is, die in Israël actief is en – met Israëliische bestuursleden – verantwoordelijk voor de verdeling van de marorgelden. De afgelopen jaren is deze stichting met veel inzet geleid door Judith Millul (Voorzitter SCMI, bestuur Beth Joles) en Barend Elburg (Secretaris SCMI, bestuur Beth Juliana). Het grootste deel van de marorgelden is door hen verdeeld.

Aan het einde van de zittingstermijn van het bestuur concludeerde zowel de SCMI zelf als de hele gemeenschap (uitgenodigd op 10 januari 2007 in Tel Aviv), dat vanaf nu alles in een lager

tempo zou gaan, in kleinere bedragen en op een veel langere termijn. Het valt immers te verwachten, dat zich bij de direct na de oorlog geboren 'tweede generatie' (die zeer talrijk is), op iets

langere termijn nog heel wat problemen zullen aandienen, waar geld voor nodig is. Deze mensen hebben geen WUV (Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers) tot hun beschikking. In de toekomst zal ook veel preciezer worden gekeken naar de vraag of projecten wel echt ten goede komen aan de Nederlandse gemeenschap. Hoe minder geld er is hoe groter het touwtrekken. Dat is al een poosje aan de gang.

In de SCMI-statuten is de toelating van nieuwe partners in het bestuur (dwz vertegenwoordigers van in aanmerking komende stichtingen) geregeld en ondergeschikt gemaakt aan de Stichting Platform Israël. Kandidaten voor het bestuur moeten twee maanden na aanmelding worden toegelaten, tenzij die SPI gewichtige bezwaren heeft om hen af te wijzen. In de praktijk houdt de SPI echter ook zonder gewichtige bezwaren te hebben alle zich aanmeldende relevante stichtingen (het waren er twee of drie) al geruime tijd buiten de deur. Dat is in strijd met de statuten van de SCMI. De Stichting Platform Israël is op dit moment zelfs bezig om – tegelijk met de nu plaatsvindende wisseling van het SCMI-bestuur – het aantal deelnemers aan dat bestuur nog verder te beperken. De belangen van de grootste organisaties – waarvan sommige het resterende geld zo snel mogelijk willen opmaken – worden zo veiliggesteld.

Over beperking van het SCMI-bestuur is op 21 mei ook gestemd binnen de SCMI zelf. Het voorstel om het aantal van zestien bestuursleden (die stichtingen vertegenwoordigen of behoren tot de groep ‘onafhankelijken’) in te krimpen tot negen haalde niet de vereiste meerderheid. De SCMI besloot dus om met het zelfde aantal bestuurders verder te gaan: zestien. De Stichting Platform Israël kwam zes

dagen later (op 27 mei) bijeen in een ‘Algemene Vergadering’ en nam toen de volgende beslissing: “Het bestuur van Platform Israël heeft eenstemmig besloten, dat het in het belang is van het algemene publiek van Jotsee Holland in Israël, het aantal leden van het SCMI-bestuur te beperken. In het kader van deze beslissing werd vastgesteld dat het aantal bestuursleden van de SCMI in het vervolg zes afgevaardigden van de vele stichtingen in onze gemeenschap zal bedragen en drie ‘onafhankelijken’.” De Israëlische SPI nam dus een besluit over de Nederlandse SCMI, dat eerst door die SCMI zelf was afgewezen.

De vertegenwoordigers van de stichtingen zullen volgens het besluit van de SPI als volgt – op basis van zes onderwerpen – worden verdeeld:

1. *Immigratie en inburgering* – Irgoen Olei Holland.
2. *Zorg* – Nini-emz (organisatie voor extramurale zorg voor bejaarden).
3. *Welzijn en psychologische hulp* - Elah.
4. *Ouderzorg* – Beth Juliana, Beth Joles en Jad Davids.
5. *Wetenschappelijk onderzoek, educatie en herinnering* – Center for Research on Dutch Jewry; Onderzoeksinstituut WOII tegoeden; Stipendium-fonds.
6. *Welzijn* – Ajalah; Sinjoi (de weeskinderen); Tempo Dulu (uit Nederlands-Indië afkomstigen) en Jahav.

Aan nieuwe stichtingen of stichtingen die tot nu toe niet in de SPI of SCMI waren opgenomen, maar die wel om opname hebben gevraagd, wordt in het geheel niet gerefereerd. De bestaande stichtingen kunnen wel van groep veranderen, als ze zich niet met de bovenstaande indeling kunnen verenigen.

De bestuursleden van de SCMI, die via deze indeling door hun organisatie of door hun groep van organisaties worden voorgedragen zijn verplicht een document te ondertekenen, waarin staat dat zij akkoord gaan met alle besluiten die de SPI neemt ten aanzien van de verdere activiteiten van het Marorfonds. Ook hun opvolgers zullen zich aan de besluiten van de SPI met hun handtekening moeten onderwerpen

voordat ze in de SCMI zitting kunnen nemen. Wie niet tekent zit er dus niet in. Het bestuur van de SCMI – dat zoals we hierboven vermeldden zelf tegen deze regeling stemde – is verplicht de beslissing van SPI van 27 mei jl. te bevestigen en dat mag niet later gebeuren dan op 31 maart 2008.

Wat er zal gebeuren als de SCMI zich tot die datum niet voegt naar de besluiten van de Stichting Platform Israël vermeldt de historie niet, maar het zal er wel op neerkomen dat in dat geval de Stichting Platform Israël verder het heft in handen neemt.

Chaya Brasz

Centraal Nederlands Overleg in oprichting?

De afgelopen weken bereikten de e-krant geruchten, dat er eigenlijk in plaats van de Stichting Platform Israël – die slechts een klein deel van de gemeenschap vertegenwoordigt – een Centraal Nederlands Overleg (CNO) zou moeten worden opgericht, waarin alle organisaties van ex-Nederlanders zijn vertegenwoordigd. Vroeger vervulde de IOH die functie, maar die tijd is ook volgens de IOH zelf al lang voorbij.

Gesuggereerd is om de Stichting Platform Israël tot een dergelijke overkoepelende organisatie om te bouwen (zie het artikel van Eldad Kisch in deze e-krant), maar het is de vraag of de Stichting Platform Israël daar wel voor geschikt is. Die is immers wat betreft haar doelstelling beperkt tot de marorgelden en vertegenwoordigt bovendien vrijwel alleen de aan de IOH en Elah verbonden organisaties met als enige uitzonderingen het Center for Research on Dutch Jewry en de organisatie van de weeskinderen Sinjoi.

In het Centraal Nederlands Overleg zouden alle organisaties van voormalige Nederlanders, die op de laatste bladzijde van de e-krant staan

vermeld, zitting moeten gaan nemen. Het CNO hoeft geen stichting te zijn en ook geen geld te hebben. Wel moet het CNO in plaats van de SPI het hoogste overlegorgaan worden binnen de Nederlandse gemeenschap.

De leden van de organisaties dienen zelf rechtstreeks hun vertegenwoordiger(s) in het CNO te kiezen. Voor het verschil in gewicht van de organisaties is onder andere op basis van de ledenaantallen een oplossing te vinden, zodat een veelheid aan kleine organisaties de grote niet kan overvleugelen. Op die manier zou er eindelijk een representatieve en rechtstreeks door het publiek gekozen organisatie ontstaan, waarbinnen

problemen besproken en beleidsplannen gemaakt kunnen worden.

Chaya Brasz

Aangevraagd en geweigerd

De nieuwe stichting Akevot, die zich in 2006 afsplitste van het Center for Research on Dutch Jewry, maar met die instelling wel een samenwerkingsovereenkomst tekende, meldde zich aan bij de Stichting Platform Israël met het verzoek om lid te worden van de SPI.

De genealogische afdeling van het Center is meer dan dertig jaar oud en kreeg met de komst van nieuwe mensen, die ook de ontwikkelingen met computer en internet beheersten, onder leiding van Ben Noach rond 2000 een nieuwe impuls, die uiteindelijk resulteerde in de zelfstandige stichting.

Het verzoek van Akevot is op 27 mei 2007 op de Algemene Vergadering van de SPI afgewezen. Uit de afwijzing blijkt, dat *“een kandidaat voor lidmaatschap van de SPI eerst gedurende een periode van tenminste drie jaar moet aantonen, een stabiele bestaansmogelijkheid te hebben. Tevens kan SPI na afloop van een dergelijke periode beoordelen of de activiteiten van de Amuta in het belang zijn van de Nederlandse gemeenschap in Israël.”*

De afwijzing is ondertekend door de voorzitter van de SPI en door de heer Albert de Vries, lid van het DB van de SPI (tevens voorzitter van de IOH en kandidaat-voorzitter van de SCMI).

Ben Noach (71): *“Wij zijn een actieve groep vrijwilligers – allen overlevenden van de Sjoa – en we bestaan al jaren. Ons werk dient al diegenen die na de Sjoa hun familie op deze manier gedenken, op zoek zijn naar familiebanden die op andere*

wijze niet kunnen worden teruggevonden en ook anderen helpen inzicht te krijgen in de opbouw van hun familie. Ik hoop dat ik de toelating tot de SPI en de SCMI nog mag beleven en ben van mening dat het nu genomen SPI-besluit een waardige plaats inneemt in de lange reeks van onjuiste besluiten, die de versplintering van onze kleine gemeenschap verder in de hand werken en houden.” [Red.]

Aan het lijntje tot 2008...

Liesbeth van Oorschot van de Stichting Dutch Education Israel oftewel de Nederlandse school ‘Het kikkerlandje’ in Tel Aviv vroeg begin mei jl. aan de Stichting Platform Israël en de Stichting Collectieve Marorgelden Israël om op hun beider mailinglist te worden geplaatst teneinde op de hoogte te blijven. Ook wilde zij namens haar Stichting weten hoe de benoemingsprocedure voor het nieuwe bestuur van SCMI precies in zijn werk zou gaan met het doel een kandidaat te stellen: *“Want op de Open Dag van de Marorgelden werd het idee geopperd om dit [bestuur] democratisch te kiezen.”*

Het antwoord dat Liesbeth van Oorschot kreeg was, dat noch de SPI, noch de SCMI een mailinglist hebben. Ze werd wel verwezen naar het jaarverslag van de SCMI dat op het internet is te vinden (de SCMI heeft een website, de SPI niet). Ook werd haar meegedeeld dat de benoemingsprocedure van SCMI via de SPI gaat en dat aan deze organisatie ook de kandidaten worden voorgedragen, maar ze kreeg tegelijkertijd de mededeling dat de SPI *“voorlopig niet van plan is om nieuwe leden aan te nemen voor het SCMI bestuur”*. Haar werd vriendelijk verzocht om tot begin 2008 geen aanvraag te sturen.

Wat haar, merkwaardig
genoeg, niet werd meegedeeld was,
dat op dat moment al door de SPI

was besloten om het aantal
bestuurders van de SCMI definitief
in te perken. [Red.]

Het bedenkelijke karakter van een regenteske bestuurscultuur - zoals op vele manieren gesignaleerd in dit nummer van de e-krant

door dr. Minny Mock-Degen

Op de onlangs gehouden succesvolle studiedag (24 juni) van Anajah, de Vereniging van uit Nederland afkomstige Vrouwelijke Academici en Kunstenaars, kwam nog eens aan de orde waarom Anajah eigenlijk is opgericht en waar het voor staat. Laat ik het nog even in herinnering brengen. Zo'n twee jaar geleden kwam een aantal vrouwen voor het eerst bijeen met de gedachte om een organisatie op te richten die iets zou kunnen betekenen voor uit Nederland afkomstige vrouwelijke academici en kunstenaars. Zij waren allen van mening, dat vrouwen sinds de komst van de Marorgelden een ontstellend geringe inbreng hadden in de besluitvorming over de verdeling van deze gelden. De besturen van Stichting Platform Israël en de Stichting Collectieve Marorgelden Israël waren (en zijn) uitgesproken mannenbesturen.

Op vrouwen gerichte, 'vrouwsensitieve' onderwerpen kwamen op geen enkele manier aan bod. Zo ontstonden de doelstellingen van Anajah: "elkaar bijstaan om projecten te ondernemen, die op onze respectievelijke professionele terreinen liggen; de functie van een supportgroep verwezenlijken en; er naar streven om als groep projecten te ontwikkelen over vrouwen vanuit een vrouwen-invalshoek". De oprichting van Anajah heeft bij sommigen nogal wat beroering en verontwaardiging gewekt. Zo is gesuggereerd, dat de beweegreden achter de oprichting van Anajah was, dat wij een 'graantje mee wilden pikken' uit de Marorgelden, respectievelijk 'een hap uit de beperkte Marorruif wilden nemen' (zie de Aleh van onder andere april 2007). Voor alle duidelijkheid: de Marorgelden zijn collectieve gelden ten behoeve van de uit Nederland afkomstige gemeenschap in Israël. Deze gelden dienen dan ook

een aanwending te krijgen die een evenwichtige spreiding kent in sociaal-demografisch opzicht. Dat is tot nu toe niet gebeurd. Er zijn duidelijk enkele groepen aan te wijzen, die niet of nauwelijks aan bod kwamen: jongeren en vrouwen bijvoorbeeld. En verder bestaat er nogal wat ergernis over "de manier waarop", de antwoorden die sommige mensen krijgen, de ondoorzichtigheid, de geheimzinnigheid, verschijnselen als 'seedmonies' en de vraag waar het gegeven geld nu eigenlijk gebleven is. Allemaal aspecten die de bestuurscultuur en de bestuursstructuur van de georganiseerde gemeenschap van ex-Nederlanders in Israël betreffen.

Laat ik in deze context eerst eens de cumulatie van bestuursfuncties noemen. Er zijn niet weinig bestuurders, die in tal van organisaties en stichtingen een bestuursfunctie

bekleden. Een cumulatie van bestuursfuncties is soms moeilijk te vermijden in een kleine gemeenschap. In zo'n situatie is uiterste zorgvuldigheid geboden om er voor te zorgen dat de doorzichtigheid van het besturen, respectievelijk het tot stand komen van de besluitvorming binnen besturen niet in de knel komt en dat niet allerlei achter de schermen ontstane 'gentlemen's agreements' gemeengoed worden. Dit is ook letterlijk op te vatten, want de betrokken besturen bestaan, zoals ik al opmerkte, voor het overgrote deel uit mannen. Onder ex-Nederlanders is het besturen (nog steeds en misschien wel juist) na de komst van het 'grote geld' voornamelijk een mannenzaak. De 'transparantie van bestuursbeleid' is voor ex-Nederlanders, die in Nederland de culturele revolutie van de jaren 1960 en 1970 hebben meegemaakt een vanzelfsprekende verworvenheid. Maar ook als men die culturele revolutie destijds niet zelf heeft ervaren omdat men zich al in Israël had gevestigd, dan nog zal er toch wel een bekendheid bestaan met de veranderingen die zich toen hebben voltrokken. Bovendien kan iedereen er via het internet kennis van nemen wat er momenteel gaande is aan vernieuwingen en verworvenheden die de democratische beginselen ten goede komen. Ook in Israël.

De indruk dringt zich helaas op, dat sommige bestuurders in de georganiseerde gemeenschap van ex-Nederlanders weinig op hebben met de doorzichtigheid van bestuur en het bewaken daarvan. Om een voorbeeld te geven: de Stichting Platform Israël is zeer, zeer zuinig in het verstrekken van informatie. Er wordt een keer per jaar rekening en verantwoording afgelegd aan de Rasjam HaAmoetot, het stichtingenregister, om aan de voorwaarden van de Israëlische wet

met betrekking tot stichtingen te voldoen. Maar verder houdt de SPI, het belangrijkste overkoepelende machtsorgaan binnen de gemeenschap van ex-Nederlanders het voor gezien. Er wordt aan die gemeenschap zelf op geen enkele manier rekening en verantwoording afgelegd. Maar er is meer: de SPI is, zoals uit allerlei gegevens in deze e-krant blijkt, druk doende met een coupe achter de coulissen om de SCMI, de Stichting Collectieve Marorgelden, in te krimpen.

Om duidelijk te maken waar dat op neerkomt even een paar kanttekeningen over die SCMI, een organisatie die overigens zelf niet karig is met informatie, een website heeft en verantwoording aflegt aan de gemeenschap. De doelstellingen van de SCMI zijn: 'Het verkrijgen, beheeren en verdelen voor collectieve doelen ten behoeve van de Nederlands-Joodse gemeenschap in Israël van de Marorgelden en mogelijk uit andere publieke en/of particuliere bronnen verkregen of nog te verkrijgen bedragen' (art. 1.2.). Wie vormen het bestuur van de SCMI? Art. 1.3. stelt het volgende: 'Alle organisaties die hoofdzakelijk werkzaam zijn ten behoeve van (groeperingen binnen) de Nederlands-Joodse gemeenschap in Israël hebben het recht een bestuurslid uit hun midden voor te dragen. Verder kent het bestuur onafhankelijke leden. 13 organisaties die het recht hebben deel uit te maken van het bestuur van SCMI, maakten daarvan in 2005 gebruik'. Dan nu naar artikel 1.5.: 'Alle benoemingen van bestuursleden en plaatsvervangers werden, zoals statutair vereist, gedaan door de Algemene Vergadering van de Stichting Platform Israël.' Zoals ik zonet al opmerkte, wil de SPI af van de huidige constructie, met als gevolg dat het democratische draagvlak van de SCMI wordt aangetast. Wat de SCMI

daarvan vindt? Of wijzelf? Dat is kennelijk onbelangrijk. De stichting Anajah is al meer dan een jaar bezig om te trachten gebruik te maken van het ‘recht deel uit te maken van het bestuur van de SCMI’ (zie dat artikel 1.3.). Tot nu toe is het Anajah (en ook een aantal andere organisaties) niet gelukt om dat recht verwezenlijkt te krijgen. De SPI en SCMI vinden het niet eens nodig om te antwoorden op het meest recente schrijven van Anajah, waarin wij duidelijk maakten dat we onszelf gewoon als lid beschouwen omdat we daar volgens de statuten voor in aanmerking komen. Punt. Uit. Dat de SPI bezig is de SCMI in te krimpen en dat we om die reden buiten de deur worden gehouden wordt ons op geen enkele manier meegedeeld of uitgelegd, laat staan dat we deel mogen uitmaken van het besluitvormingsproces over het al dan niet efficiënter maken (om welke reden dan ook) van die SCMI. Een klein groepje mannen en een enkele ‘token woman’ maken het allemaal onderling uit.

De SCMI moet ook een nieuwe voorzitter krijgen. Albert de Vries, de huidige voorzitter van de IOH, ziet er wel iets in om zichzelf als voorzitter te promoten. Overigens is hij ook lid van het Dagelijks Bestuur van de SPI en dus valt al een beetje te voorzien uit welke hoek de wind gaat waaien als Albert de Vries de voorzittersplaats gaat innemen: de SCMI inkrimpen dus. Daar hoeft men niet visionair voor te zijn. En, niet te vergeten, hij zal tegelijkertijd ook deel blijven uitmaken van het IOH-hoofdbestuur. Over cumulatie van functies gesproken. Er zijn overigens nog wel meer bezwaren in te brengen tegen de kandidatuur van Albert de Vries. Hij heeft op een gezapige, weinig initiatiefvolle manier zijn voorzitterschap van de IOH vervuld. De CADSU-kwestie bijvoorbeeld, die voor een aantal IOH-leden

van groot belang is, heeft hij voor zich uit geschoven tot zeer onlangs, uiteraard vlak voor de komende IOH-jaarvergadering. “Die Albert, die gaat er voor, mensen”, zo moet de indruk gewekt worden: “Die kan zo door naar het voorzitterschap van de SCMI.”

Wat mij betreft is Albert de Vries een typische representant van wat ik wil aanduiden als een regenteske bestuurscultuur met gentlemen’s agreements als: “ons kent ons, I will scratch your back and you will scratch mine, we houden het onder elkaar”. Wat dat laatste betreft: bestuursleden van de SCMI moeten van de SPI van alles ondertekenen, want anders mogen ze – om het maar in SCMI-termen te houden – geen gebruik maken van het ‘recht’ om hun organisatie te vertegenwoordigen: in het verleden waren ze verplicht om van te voren in te stemmen met het uitdelen van ‘seedmonies’ anders mochten ze er niet in. Bovendien mochten zij vooral niet met elkaar communiceren, want stel je voor als ze eens een idee zouden krijgen en dat met anderen zouden bespreken. Dan zou immers de SPI haar greep op alles verliezen...

Niet iedere bestuurder binnen de georganiseerde gemeenschap van ex-Nederlanders onderschrijft die regenteske bestuurscultuur. Maar er zijn helaas een paar uiterst actieve bestuurders die de lijnen trekken; de overigen zien het aan en houden hun mond. We leven ondertussen aan het begin van de 21e eeuw, het regenteske is een gepasseerd station, althans dat hoort het te zijn. Onder sommigen in de gemeenschap van ex-Nederlanders is het nog springlevend en het wordt hoog tijd dat er een meer eigentijdse bestuurscultuur voor in de plaats komt. Meer transparant, meer democratisch, zonder coupes achter de coulissen die als voldongen feiten en met zoveel

mogelijk geheimzinnig gedoe er door een zaak, die specifiek vrouwen
heen worden gedrukt. Dit is niet langer aangaat. Dit gaat ons allemaal aan.

Organisaties van of voor ex-Nederlanders in Israël:

(Ontbrekende organisaties zijn uitgenodigd zich te melden)

Ajalah – Belangenbehartiging Vervolgingslachtoffers – www.ajalah.com

Akevoth – Stichting voor Nederlands Joodse Genealogie - <http://dutchjewry.org>

Anajah – Vrouwelijke Academici en Kunstenaars – anajah@actcom.net.il

Beth Joles – Nederlands ouderhuis in Haifa – joles@joles.co.il

Beth Juliana – Nederlands ouderhuis in Herzlia – www.beth-juliana.co.il

Center for Research on Dutch Jewry - <http://dutchjewry.net>

Dutch Forum - <http://www.dutch-forum.com>

E-krant – Elektronische krant voor Nederlandstaligen – ekrant@actcom.net.il

Elah – Centrum voor psycho-sociale begeleiding – www.elah.org.il

IDAA – Israel Dutch Alumni Association – vanm@smile.net.il

Irgoen Olei Holland – Immigrantenorganisatie – www.ioh.co.il

Jad Davids – Hulpfonds voor ouderen – 03-6242920

Jahav – Stichting van Jehoedei Holland BeJisraeel - YAAKOV94@012.net.il

Keren Mejochedet – Hulpfonds – kerenmejochedet@ioh.co.il

Leningfonds – Harama 5a, 44538 Kfar Saba

Nederlandse Ambassade – www.netherlands-embassy.co.il

Nederlandse School Het Kikkerlandje Tel Aviv – www.dutch-forum.com/school

Nini-Emz – Extra Murale Zorg voor ouderen – <http://nini.org.il>

SCMI – Stichting Collectieve Marorgelden Israël – www.scmi.org.il

Sinjoï – Stichting Nederlandse Joodse Oorlogswezen in Israël – www.sinjoï.info

SPI – Stichting Platform Israël – spis@netvision.net.il

Stipendiumfonds – www.milga-nl.org.il

Tempo Dulu – Stichting Indische Nederlanders in Israël – lehrers@bezeqint.net

WUV-kantoor – Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers – nlgovjer@zahav.net.il